

GAZETA TRANSILVÂNIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA "ASTRA" BRAȘOV
Editare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierile tipografiei "Astra" nr. 2.
Pagini 4-6-8 lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARITIU ȘI SFINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘII ÎN FAȚTE CU MUPEȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 T. 1513
Abonamentul anual lei ... Autorități și Societăți lei
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 25 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Miercuri 29 Martie 1944

Anul 107

O femeie se pierdu în noapte

de V. Branisce

În ceasuri de câmpănă se evidențiază virtuțile unui neam. În involburările evenimentelor se vedește ținuta lui momentului, les la lumină trăsăturile lui dominante care în împrejurări normale zac latente în străfunduri de conștiință, necunoscută și nevădată în seamă de nimeni.

Aceste constatări nu sunt aprecieri făcătoare, de circumstanță, nici vorbe sporovăitoare, rostite tendențios. Am ajuns la saturație. Parcă nu mai putem auzi anumite sonorități declamatorii ce încearcă să prefacă în aramă sunătoare pulbera de aur fină a îndurerărilor noastre.

Privim evenimentele în față, conștiință de greutatea ceasului ce ne așteaptă și nu încercăm să ne ascundem după nor, nici să ne îmbătăm cu apă rece. Rost ar avea să ne furăm căciula din cap?

Dar nu putem lăsa nevădată în seamă țărta saflețască a neamului, vădând înalta ținută morală a celor ce, alții azi iarăși de evenimente, lau totalul pribegiei și bat încrezătorii la o ușă de frate.

Cine l-a văzut cum se supun destinului, fără scâncet, fără bocet, cu fața luminată de o dureroasă încremenire, pricepe că neamul nostru este gata să îndure până dincolo de marginea răbdării, dar nu înțelege să se despartă definitiv de glia lui.

Plecarea actuală? Un popas până la marea reîntoarcere. În ochii mi stăruie o licoană văzută aievea:

Intr'o gară cuprinsă de forfoteală, o femeie cu doi copii nevârșnici încearcă să coboare dintr'un tren încărcat, ea aducea oameni stârniți din rosturile strămoșești.

Mâni prietenoase se întind să-i dea ajutor. Femeia coboară și se oprește nerhotărâtă. Părea că așteaptă ceva.

— Bagajul, unde ți-e bagajul, o întrebă cineva.
— N'am.
— Dar cu ce ai venit?
Pe fața ei încremenită trecu o mișcare înflorată:

— Cu ei. Și privirile femeii măsurară pe cele două odrasle, supremul bun pe care putuse să-l scape de urgența ce se bătuase asupra ei.
— Bărbatul unde ți-e?
— Pe front.
— Știe că ai plecat?
— Nu.
Răspunsurile căzură grele ca lovituri de ciocan. Se făcu tăcere. Nimeni nu mai întrebă nimic.
Femeia, luându-și copiii de mână, se trecură în mulțime, căutând trenul ce avea să o ducă spre o țință necunoscută. În ochii noștri urmăriră în noapte copiii, chezașii întoarcerii de mâne.

EU CRED!

de

Ion Clujanu

După anotimpuri și bătaia vânturilor, după digestia făcută normal sau sprișnită pe concursul bicarbonatului de sodiu, după reușita unei afaceri sau micile neplăceri conjugale, unii oameni își reglează atitudinea față de marile evenimente ce depășesc cu mult posibilitățile lor de documentare.

Alții, pornind dela premise politice valabile în eternitate, cum cred ei, sunt asemenea cailor cu apărători la ochi: nu văd decât într'o direcție. Își imaginează că războiul e un fel de ruletă, la care câștigă ori pierzi, cum dă Domnul.

Să nu mai vorbim de cei ce și argumentează spaimile prin propriile lor depresii; când e bine, aceștia spun: Lasă, o să vezi ce va fi mâne; iar mâne, când e rău, indiscret satisfăcuți te informează: Ai văzut? Ți-am spus că o să fie rău!

Un Eu cu majusculă, cu pretenție de prorocie în veac, ca și când n'ar ști fiecare, în orașelul nostru de provincie sau în capitală, până unde pot să-l ducă resursele intelectuale pe acest proroc ce mai molfăie încă sămburele de maslină după țuca-aperitiv luată la bodega din colț.

S'a golit o Rusie întreagă până la Volga și n'rapele Caucazului, dar n'a auzit nimeni propaganda Moscovei lamentându-se.

S'au ras, acolo, de pe fața pământului, mii de sate și orașe; milioane de familii s'au adâncit în necunoscut și nimeni n'a leșinat; după cum nici învingătorii n'au spus: Acumta am învins. Și unii, și alții știau că războiul va mai dura, că micile sau marile victorii se vor

succeda în timp, că nu câștigul de teren însemnează Victoria finală, ci distrugerea armatei adversarului, dărâmare credinței în victorie.

Or, deocădată, potențialul de războiu al adversarilor, cu toate dorințele noastre aruncate în cumpănă, sunt departe de a fi total desechilibrate. Deci, să așteptăm în liniște desfășurarea evenimentelor, chiar dacă și noi vom simți că fronzela pe care azi n'o găsim destul de proaspătă, trebuie să o plătim și cu un anumit procent de amărăciuni, ce ne vor determina, poate, să renunțăm la seratele dansante sau la partidele de bridge.

Pentru că, de ce e sortit să sufere țara angajată în războiu, n'o poate scuti lamentarea omului cu convingerile prinse de nisip, mai cu seamă când, în ceea ce ne privește, pericolul cel mare unul este, indiferent de liniile pe care ne îndrumăm locomotiva.

Dar nu de macazuri poate fi vorba aici, ci de credința ce trebuie să stăruie în noi continuu, că din toate pericolele în perspectivă sau presupuse, noi vom ieși biruitori.

Să nu-ți pierzi, rumâne, nădejdea, nici chiar când casa se va dărâma pe tine, pentru că — având credința întreagă și transmitând-o urmașilor — altă casă, mai mândră decât cea în ruini, se va ridica pe același loc, iar zidurile ei vor fi mai legate tocmai de cimentul credinței tale de acum.

Să-ți aduci mereu aminte, că din răsfațul în belșug și fără cea doză amară de suferință care înalță, nimic nu se poate clădi trafulc.

Asemenea copiilor de bani gata, de nu vom trece și prin lipsuri, de

Continuare în pag. 6-a

Victor Branisce

1874—1944

de I. Bozdog

La 26 Martie a. c. s'au implinit 70 ani dela nașterea lui Victor Branisce, fostul redactor șef și girant al Gazetei Transilvaniei.

E o aniversare care nu-l mai găsește în rândul luptătorilor pentru drepturile neamului, loc din care n'a lipsit patruzeci de ani, înfruntând toate greutățile și plătind curajul său cu numeroase condamnări în închisorile ungurești de pe vremuri.

Activitatea și ținuta lui de român purtător al steagului subțil ale cărui falduri ni-e hărăzit și nouă să luptăm, ni-l readuce în aceste clipe nu numai viu în memorie, ci-l simțim aproape de masa de robotă asupra căreia s'a încovoiat atâta timp și trupul său firav, unde plutește încă spiritul revendicativ față de dușmanii neamului.

Descendent al unei familii cu frumos rol în luptele noastre din frământatele vremuri ale veacului trecut, fiind născut la 26 Martie 1874 în Cincu Mare, a fost fiul lui Moise Branisce pretorul român din Miercurea Sibiului și fratele marelui îndrumător politic și cultural Valer Branisce.

Cariera militară pe care pornise o părește, simțindu-se atras spre un câmp de bătaie mai folositor neamului său și înscriindu-se la filosofie și mai târziu și la drept se pregătește pentru lupta mare cu armele luminii și ale adevărului.

Încă în 1897 intră în primele linii ale combatanților ca redactor la „Patria” din Cernăuți, ca să nu mai părească arena ziaristică până în clipa morții: 14 Dec. 1938.

Dela 1902 intră ca redactor la „Gazeta Transilvaniei” având o documentată și intransigentă ținută în special în lupta contra legii lui Apponyi pentru care articole a și fost condamnat la închisoare.

Continuare în pagina 3-a

„GAZETA TRANSILVÂNIEI”

Intoarcerea de pe front

Prima noapte pe poziție

de
Ion Colan

II.

— Oamenii să rămână noaptea asta aici, în gropile din lungul liniei ferate. Să mai scoată și ei apa din ele. Dumneavoastră veniți cu mine.

Nu ne deslușim mici fețele. În noapte se mișcă stăfii, alunecă de colo-colo, se opresc, vin, se duc, ca purtate de puteri misterioase.

A căzut o stea!

Nu, un cartuș-trasor a țâșnit din întunecimi, a descris o jumătate de cerc elegant și l-a înghițit alte întunecimi.

— Să vă arăt adăpostul.

Adjutantul dela 95 o ia înainte.

— E bun, e uscat și n'are păduchi mulți.

Păduchi! ?

Vezi, la așa ceva nu se gândise nimeni.

In definitiv, dacă nu-s mulți...

— Râie n'avem — mai zice locotenentul, ca acele proprietăți de camere mobilate, cărora nu le displace mutra chiriașului în perspectivă; dar și cu nu știm ce părere de rău în glas, asemenea băcanului:

— Scuzați, doamnă, dar brânză de Covasna nu mai este.

Păduchi! Râie!

— Sobița v'o lăsăm moștenire. Se ține de mobila casei. Consumă puțin, doar că fumează nițel când bate vântul.

Bun, dacă fumează numai când bate vântul, atunci putem fi liniștiți, că de când am intrat în Crimeea, n'a fost zi fără vânt. Se vede că soba de zestre e ca bălbăitul, care întrebă dacă se bălbăie totdeauna, a răspuns candid:

Nnn-u-u, ddd-oar nnn-uma ccc-ând vo-vo vorbesc!

Adăposturile, construite de Germani încă de astă iarnă, când ofensiva rusească a fost oprită în gâtul acesta

INSTANTANE

Odinloară

Am scris despre vraja ce-o exercită asupra omenirii de vreo două decenii încoace sporturile de iarnă. Patinajul a mai pierdut din atracție pentru că acest sport, mai vechi decât skitul, se practică într-un spațiu restrâns, nu oferă ochiului nimic din ceea ce e în stare să-ți ofere o partidă de sky, nu are cadru, peisaj etc. Al patinat un ceas sau două, ești obosit. Te întorci acasă, cu obrazii, ce-i drept, îmbujorați, cu plămânii refăcuți, dar în sufletul tău nu stăruie întipărit tabloul cutărui colț de dumbravă, luciul albăstrui, sau scilpirea în soare a imensului platou înzăpezit. Ai făcut pur și simplu gimnastică, pe când ceilalți se întorc după o zi întreagă sau o jumătate cu sufletul încărcat de impresii.

Mă gândesc însă la altceva acum. Noi închinăm azi sportului toate duminicile și sărbătorile de iarnă. Oare ce făceam altădată când nu era la modă skitul? Ce făceam zău, în orele de după masă și înainte de amiază, duminica de pildă? La biserică mergeam atunci mai des, sau luam o carte de rugăciuni în mână. Dar cu Dumnezeu de vorbă nu stăm mai mult de un ceas și pe urmă? Ah, da! Mi-aduc aminte, erau pe vremea aceea așa numitele „Kränzchen-uri, sindrofii — cum le ziceam noi — care acum și-au trăit trailul, dar pe timpuri erau în uz la toate neamurile și în toate păturile sociale. Și precum are astăzi farmec sportul, așa avură și ele odată partea lor frumoasă.

Un grup de tinere fete formau un Kränzchen, adică o comună, să-i zicem românește. În fiecare duminică se întâlneau toate în casa uneia dintre ele, se întâlneau la o cafea, astăzi la una, în duminica viitoare la cealaltă. În orele de după masă, bineînțeles.

Înainte amezii era plină, încărcată cu pregătiri. Întâlneai cozonacii. Și ce mai cozonacii! Batoanele de vanilie umpleau toată bucătăria de parfum. Apoi fierbeau cafeaua. Alt deitciu. Cafea veritabilă, sadea, nu surugatele de astăzi. Ce frumos gădila nările mirosul ce exala din răjniță, v'aduceți aminte și d-voastră. Astăzi a trecut, ca multe alte bunătăți, printr-o lucrare istorice.

Așa trecea înaintea amezii, cu pregătiri. Și imediat după ce lua masa, domnișoara din casă își îmbrăca haina ușoară de petrecere, își potrivea în oglindă părul, privindu-se mai lung ca de obicei, și sta gata pentru primirea oaspeților. Mai cranja o floare în vază, din când în când făcea drumul până la fereastră, suna servitoarei pentru cine știe ce fleac, până ce, în fine, clopotelul dela ușă anunța pe primul sosit. Prietena apare însoțită — bine înțeles — de un frate sau de un văr. Mătuși și unchi — note discordante — nu erau admiși. Își făceau și ei apariția — dacă și-o făceau — când petrecerea lua sfârșit, ca să-și conducă nepoata acasă. În jurul mesei încărcată cu bunătăți se forma curând un cerc pestrî și sgomoto-

— îngust al Kerciului, le-om vedea mâne cum stau, etajate, așa cum își fac anumite pasări cuiburile în malul stâncos al mării.

— Aici e postul de comandă al regimentului 97 german.

O fi!

— Aici e postul de comandă al regimentului 72 german.

Te pomenești!

— Aici vor sta agenții și telefo-niștii.

Nici nu ne mai uităm, că tot nu putem desluși ceva în noapte.

— Am ajuns!

Maiorul a intrat undeva în pământ — Sesam deschide-te! — restul ne-am așezat pe linia ferată, cu tot calabăcul în spate și așteptăm în noaptea sgârcit înstelată, să ne încălzim.

Vremea e frumoasă și rece, ca o femeie îmbrăcată băiețește.

Creștinii, pe timpul lui Dioclețian, tot prin găuri d'astea se vor fi cuibărit. Iar a ieșit cineva din pământ.

Deși numai la a doua culegere a sa de versuri, d-l Aurel Chirescu are o activitate poetică desfășurată pe o perioadă de mai bine de 15 ani.

Se pare că faptul de a-și fi tipărit cu sgârcenie operele intră în categoria înțeleptelor precepte ale lui Boileau, cărora autorul li s'a supus cu savantă înțelegere.

Această autocritică, această revizuire continuă a materialului a făcut din d-l Aurel Chirescu un adevărat maestru al versului clasic. Mărturie și premiul Fundațiilor Regale care a în-cununat întâiul său volum. Este însă pentru un poet o mare primejdie atunci când întârzie vreme îndelungată cu publicarea versurilor.

Se întâmplă ca să tipărească alături poezii scrise la răstimp de 5-10 ani care se deosebesc atât de profund încât cu greu deslușim lumea adevărată a poetului.

Fără îndoială că orice scriitor urmează o evoluție firească a scrisului său. De multe ori poate este mai bine să te recunoști în parte într'un volum de tinerețe decât să nu te recunoști de loc sau să-ți faci concesii într'altul, dat la iveală în pragul maturității.

Considerațiile acestea nu se potrivește decât în mică măsură d-lui A. Chirescu, d-sa căutând, mai ales în cartea de față, să dea un ton unitar și pe cât posibil personal.

Ca și în Finster, vom întâlni o poezie de mari melancolii, de iubire înăbușită, tablouri din natură în colorii pale, siluete grațioase și aeriene, evocări tandre ale unor lumi pline de poezie și anacronism în care am vrea — și cum n'am vrea? — să ne regăsim, să ne închipuim oricare dintre cititorii săi.

Uneori e, în această poezie, și un aer rece, pur, de înălțimi greu accesibile, familiar unui Paul Valéry din care autorul citează aceste superbe exerciții de poetică gravă:

Adieu! reflet perdu sur l'onde calme et
[close,
Narcisse, l'heure ultime est un tandre
[parfum

tos de tinerețe sprintară, guralivă care nu poate, atunci când se bucură, să tacă. Adevărat a spus o scriitoare de neam slav, că tăcerea nu se bucură niciodată și bucuria nu poate oricând tăcea. Printre glume și râs cozonacii și celelalte gustări dispăr repede de pe masă. Farfurile goale sunt adunate la repezeală, mobila dată de o parte și'n ritmul unui vals domol, cântat la pian, perechile se legănau pe brațele închipuitei fericiri, căci imagină e fericirea pe pământ, ca tot ceea ce e plăcut dar trecător.

— Poțește și dumneata, domnule locotenent.

Ațipisem, ca după baie, în sala de odihnă a unei băi publice.

Primul lucru ce impresionează în adăpost e opaițul de campanie, farfuriu-roa aceea miniaturală, din carton cât o cutie de Nivea mică, plină cu stearină și la mijloc cu un fitil, ca la candelă. Dă destulă lumină ca să nu-ți bagi limba în ochi. Puținătatea luminii mereu îți dă impresia că e pe sfârșite.

Miroase a bocanci, a transpirare, a rufe nespălate, a benzină.

Miroase acru.

— Adăpostul e o minune, o bijuterie — vorbește, în continuare, maiorul Ionescu dela 95. Spațios, cum vedeți, curățel, cu aer condiționat, cu lumină indirectă; și mai are și două paturi. Dacă doi se culcă pe jos, pe cant, patru oameni au loc în el.

Unde-or fi paturile? Că doar n'o fi vrând să spună maiorul Ionescu, că

Cronica literară

Aurel Chirescu: Stinsa oglindire

Poeme. Colecția „Convorbiri literare“. București, 1943.

de Aurel Marin

*Au coeur suave. Effenille au mânes du
[d'efunt
Sur ce vide tombeau la funérale rose.*

Evidentă această tendință de a desina în tonuri ușoare, de a nu ridica tonul, de a se menține pe o linie hieratică este, de bună seamă, chiar în titlul cărții.

Intr'adevăr totul se petrece într'o oglindire stinsă de fântâni magice de care luăm cunoștință cu aceeași fereală a autorului, deși acesta în strofa ultimă din întâia poezie simte nevoia să declare!

*Tărâmut palorilor vaste
Rămâne-va 'n stinse imperii,
Aici se va'ntinde, înaltă,
Și pură, culoarea 'nvierii.*

N'aș vrea să se înțeleagă greșit aceste afirmații, fără să afirm că d-l Aurel Chirescu e un poet remarcabil, demn de a-l urmări în atâtea din producțiile sale.

A lucra în peniță subțire și pentru ochi ageri sau deprinși cu trăsăturile fine nu este lucru ușor.

În acest veac încrâncenat poetul trăiește încă misterul revelației naturiste, ca un Francis Jammes întârziat, cu ecouri fericite:

*Duhul tăcutelor pajști
Ocrotea somnului mieilor cuminiți
Și-al ierbil pline de povești.*

*Peste toate își întinseșeră
Furișate adler de ingeri
Liniștile lor cerești.*

În această lume benignă, alegoriile sunt la locul lor și iată:

*Prin pomii reci — o veritabilă svetlă —
Țășnea Primăvara.*

Pe aceeași linie de idealism este și Haiduc de vis.

Bunul meu prieten, întors la vremea haiduciei, svârle cu luceferi.

Nu-l cred, deși-i apreciez muzicalitatea versului.

Continuare în pagina 5-a

*O strângere de mână, un zâmbet cald,
priviri languoase umplu ziua
aceea de sărbătoare cu tainice nădejdi
iar noaptea cu visuri frumoase.*

Așa se scurgeau zilele odată, zilele de sărbătoare, în atmosfera înmiresmată a încăperilor încălzite, pe când afară iarna îngrămădea nămeții și crivățul urla mântos.

Oare când a fost mai bine: odinloară sau acum?

Eoat. Pitiș

PREDICI ÎN PUSTIU

Ofensiva bunătații

Avem atâtea zile sau săptămâni dedicate unei idei înalte: săptămâna curățeniei, săptămâna postului mare, ziua mamei, ziua copilului, ziua temperanței. Nimic nu ar fi mai necesar pe lumea asta decât să avem o săptămână a bunătații, în care să se uite toate certurile și antagonismele, toate ofensele și nedreptățile, toate greseliile volte și nevolte, toată ura și toate discuțiile avute; o săptămână de curățenie a sufletului, care iartă totul și pune toată căldura uitării în această iertare. Nu așa cum fac cei mai mulți, un lucru pe jumătate ca orice lucru condus de om fără ajutorul divin — iacă iert, dar nu uit. Bunătatea este virtutea creștină de care avem mai mult nevoie și tocmai ea ne lipsște mai mult.

Intr'adevăr, ce lipsește copilului arțagos, bătrânului nemulțumit, omului nervos și fără răbdare, muncitorului bârbitor, vinovatului ce inovățește pe altul, reclamantilor de pe treptele tribunalelor, Don-Juanului ce-și bate joc de căsnicia altuia, servitoarei ce schimbă mereu stăpânii, patronului ce-l fug mereu lucrătorii, studentului cheltuitor, soțului ce vine beat acasă, furiosului ce sfarmă totul în calea lui, săracului țănos, bogatului disprețuitor, chirișagului rău, proprietarului nemilos, prietenului trădător, hoțului obraznic, criminalului sălbatic?

Ce le lipsește la toți aceștia?

Le lipsește acea bunătațe infinită de care ne vorbește în neamuratăi alți termeni asemănători limba Evanghellei și marți filosofi ai lumii chiar și atunci când n'au fost inspirați de ea, ci numai de experiențele triste ale vieții.

Haïnele sunt scumpe în acest an și nu-ți poți face haïne noi de Paști, căci nici nu ține stofta din celofibră. Fă-ți însă haïne noi pentru suflet: un veston din stofta veche a tertării, să te apere bine contra guturafului adus de vântul aspru al învrâjbrilor, și certurilor, un plepar țesut din fir de nepăsare, contra cuvintelor înțepătoare, un pardesiu nou câptușit cu vata subțiră să înfrunte frigul răutății.

Vrei să ai mijlocul frumos încins? Încinge-l cu un brâu țesut din lână cumpătară, fă-ți bocanci noi din pielea durabilă a răbdării și bunătații, în mână, în loc de baston, banul pentru sutele de nenorociri și refugiați. Fără că nu este absolut necesar să mai ai palărie pe cap, dar poartă în el în schimb înțelepciunea care judecă cu sânge rece și bunătațe toate.

Nu uita deci să treci negreșit în acest post prin săptămâna bunătații, ca să ajungi la Paști să ai haïne noi pentru sufletul tău.

Dr. M. Suciu-Sibianu

scândurile astea de pe lângă pereții de pământ sunt paturi?

În acest caz, pot declara cu conștiința împăcată, că și eu sunt mitropolitul Ungro-Vlahiei.

Adăpostul, de fapt, e cât un coteț de gospodărie mai instărită. S'a încercat și o captonare a lui, dar ori scândurile n'au ajuns, ori foștii proprietari au socotit investiția ca nerentabilă, fără posibilitate de amortizare, și lucrul a rămas neisprăvit.

Înălțimea, cât a unui om mai puțin. Din cauza grinzii dela mijloc, mereu trebuie să te pleci. Socoteala asta o vom învăța cu vremea, după o serie de cucuie. Când o izbești cu capul gol, treacă-meargă; iese cucuiul și gata. Când, însă, îi încerci rezistența cu casca pe cap, și creierii ți se clatină. Proptindu-te odată în ea mai cu nădejde, ți se pare că tavanelul se dă la o parte, ca la cinematografele din capitală vara.

Chirișii care se mută, rād de noi chirișii.

— Și noi tot așa am pățit!

Maiorul dela 95 face onorurile ca-sei. Un păhăruț de rom, o ceașcă de cafea neagră...

— Hai, Radule, să ne cinstim mu-safirii.

Alexandru Radu e ordonanță.

Nu i-om fi maiorului atât de dragi, cât se bucură că îl schimbăm de pe poziție. Mai are o noapte și scapă. De voie bună e gata să-și consume toate proviziile. De altfel, sentimentul acesta îl vom încerca și noi când vom fi schimbăți.

Radu umblă în lada maiorului ca la el acasă. Scoate zahăr, scoate cafea, aprinde mașina de spirit, ne toarnă lichidul negru în paharul de tinichea atașat bidonului, și stăm așa, de taifas, noi simulând o indiferență totală față de ce ne așteaptă, ceilalți spunându-ne numai ce cred că în mod normal trebuie să ne preocupe în asemenea clipe rare din viață.

— De avioanele rusești să nu vă fie prea teamă. Au ore fixe, ca pensionarii când ies la plimbare. Da nu fac

Examenul prenupțial

de Dr. Emil I. Bologa

Este un fapt bine cunoscut în medicină, că războiul este aducător de boală. Bolile sociale (sifilis și tuberculoză) sunt în plină creștere. Față de această situație conducătorii sănătății românești și astfel ai destinului biologic al neamului, au adus legea pentru combaterea acestor boli, distrugătoare de natalitate sau creatoare de disgenici, pe care țara nu-i va putea folosi niciodată.

Printre aceste măsuri de combatere, este și aceea a obligativității supunerii la examenul prenupțial, celor ce se căsătoresc. Cei bolnavi sunt astfel excluși dela procreare. Cu toate că legea noastră nu se referă decât la tuberculoză și sifilis, reprezintă un stăvilor în plus la extinderea acestor boli asupra descendenților.

Este o măsură ale cărei roade vor fi și momentane, dar mai ales viitoare. Este o măsură și eutenică dar mai ales eugenică, apărând omul contemporan și generațiile viitoare în același timp. Individul nu era decât un purtător temporal al plasmelor germinale, el dispărând după ce a asigurat perpetuarea speciei sale. În acest lanț evolutiv, omul trebuie să reprezinte o verigă sănătoasă, care să transmită calități și nicidecum defecte sau boli ereditare. Numai astfel se va asigura progresul (sau poate numai o menținere) a speciei noastre.

Importanța și rolul examenului prenupțial reiese din puținele spuse în cele precedente. Descunderea omului ca individ în favorul speciei sale (prezente și mai ales viitoare) reprezintă, de sigur, cel mai strălucit progres și succes al biologiei moderne.

Căsătoria a depășit noțiunea de act personal, pentru a se ridica la aceea de „act biologic de menținere a speciei umane și de răspundere față de generațiile viitoare”. În acest cadru trebuie integrată importanța examenului prenupțial. Chiar social privită căsătoria, ea trece pragul acestei noțiuni sociale, reprezentând o etapă biologică socializată interpusă generațiilor în succesiune. De calitatea căsătoriei vor depinde generațiile de mâne ale neamului, și astfel procesul de perpetuare al acestuia. O încurajare a natalității nu este suficientă, fără o selecționare a celor ce se unesc pentru a se reproduce. Generațiile de mâne trebuie să fie produsul celor aleși și nicidecum al celor bolnavi, vicioși sau tarași.

În fața acestui pericol al unei degradări a calității neamului, vine legea, în care se integrează și acest examen care precede căsătoria, putând-o împiedeca, dacă partenerii nu îndeplinesc condițiile sanitare fizice. În mod salvator acest examen exclude astfel pe cei slabi dela procreație. El va trebui făcut cu cea mai severă conștiințiozitate din partea medicului și în deplină cunoștință de cauză din partea

Concertul Benda

de LIA BUSUIOCANU

Cu toată vitregia timpurilor, Orchestra de Cameră din Berlin sub conducerea lui Hans von Benda, cutreeră neobosită continentul, purtând spre toate zările bună muzică germană.

Orașul nostru are norocul de a se bucura în fiecare an de vizita acestor soli de pret, și cele două concerte Benda sunt așteptate cu tot mai multă nerăbdare, atât pentru perfecția ansamblului, cât și pentru surprizele programului.

În toate concertele alcătuite de Hans von Benda se pot lesne observa două preocupări constante: de a scdea din negura trecutului opere prea puține — sau de fel cunoscute, și de a reabilita prin execuții impecabile, opere păgărite de o prea mare și breverentioasă popularitate.

Creațiune, în ambele cazuri.

De obicei, sanefinca timpului e socotită o critică infailibilă: opere citate sunt cele lipsite de valoare. Totuși, printre ele o sensibilitate autentică de artist cum e aceea a maestrului Benda, și să distingă comori pe nedrept îngropate. Cu mâini pioase, scutură de pe ele colțul anilor, își pleacă urechea la chemarea discretă a băteanelor portative și, trezită la viață, o nouă operă de artă vine să-și ia locul în patrimoniul muzical, așa cum prin

muzee ajung uneori la loc de cinste tablouri de reală valoare, zăcute cine știe cât timp prin poduri sau magazii.

Reabilitarea unei opere prea mult și prest rătate, e încă și mai dificilă. Cine se mai lasă impresionat de frumusețea unei melodii pe care știe s-o fluiera din copilărie și pe care orice bufar o întinde și o scutură după plac?

Stilul înalt al interpretărilor lui Benda izbuteste și acest miracol. La primele măsură ale unei astfel de bucați, publicul războiește cu indulgență, ca în fața unei experiențe de artist răslăfat. Inceputul însă, indulgența devine încântare. Muzica noastră de rugina nepriceperii și a prostăvii gust, se transformă ca sub alințarea unei baghete fermecate și apare în față strălucirea ei inițială. Iată de ce, pentru cei ce l-au auzit călitate de Orchestra lui Benda, invitația la vals de Weber, Valsul imperial de Strauss sau Vals trist de Sibelius, sunt acum din nou opere de mare valoare în programe de concert.

*

Spațiul restrâns ne silește să amânăm pentru numărul viitor al ziarului un comentariu mai amănunțit al concertelor din acest an.

Accentuări barbare

Fiind vorba de Râșnov, să mi se permite aici o paranteză. După Unire a prins rădăcini o emanațiune necontrolată a subconștientului care a pus în circulație o accentuare barbară și neîndreptățită a unor nume de dincolo de munți, precum sunt Râșnov — ca și cum ai putea zice Brașov în loc de Brașov — Orăștie, Orlat, Mădăș, Lăpaș, etc. Noroc cu intervenția prietenului Constantin Nedelcu că Lugoșul a scăpat de această rușine, după ce într-o conferință a sa ținută la radio a afirmat cu toată tăria: „În niciun caz Lugoș!” Râșnovul și Mediașul nu mai pot fi salvate. Nimic și nimeni nu le poate reda accentuarea românească, consacrată prin

uz, căci pronunțarea greșită auzită în școală, în biserică, și mai ales la radio, prinde, iar scrisul n-o poate îndrepta. În zadar se revoltă alt prieten, Axente Banciu, în „Gazeta Transilvaniei”, în zadar am atras, cu ani înaintea lui Banciu, atenția asupra acestei accentuări barbare într-o conferință citită la radio, căci chiar persoana care citise conferința mea a continuat să accentueze: Râșnov, Mădăș, Lăpaș. Ba am auzit la radio și Arad, și chiar și Măscel, cu accentul pe silaba primă. Cei chemați ar trebui să se sezeze de această denaturare și să caute să împiedice cel puțin întinderea pecinginei.

Dr. C. L.

celor ce se căsătoresc și către care se îndreaptă aceste rânduri.

Neamul de mâne va trebui să fie mai bun mai sănătos mai tare. De acest viitor suntem răspunzători noi, generația de astăzi. Să fim deci la înălțimea misiunii noastre, făcându-ne datoria blând față de cei care ne înțeleg și sever față de cei care nu vor, sau nu pot înțelege mărțea problemei.

Vase de cositor

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul „Astrei”-Brașov. De asemenea și orice obiect vechiu din industria casnică brașovenească (schele în deosebi).

*

Victor Branisce

1874 — 1944

de I. Bozdog

Continuare din pagina 1-a

Văltoarea războiului trecut îl găsește la datorie și are fericirea să ghereze ca redactor cele 32 numere ale „Gazetei Transilvaniei” apărute sub scurta domnie românească din toamna anului 1916.

Deodată cu armata română se retrage și ei și apucă drumul pribegiei, dar neastăpărul luptătorului nu-l dă odihnă până când reaprinde focul sacru al Gazetei în îndepărtatele stepe ale Siberiei în Ekaterinsberg și mai târziu la Irkutsk.

Ne având literă latină la dispoziție, scrie paginile Gazetei cu mâna și apoi înmulțind-o la șapirograf se împarte și citește batalioanele de voluntari în formație.

Reîntors după lungi și obositoare călătorii în țară își revia locul în redacția Gazetei pe care n-o mai părăsește, ajungând conducătorul ei efectiv.

Modest, fără a-și face simțită prezența decât prin dragostea frățască pentru camarazii și subalternii săi, sărac, fără a se plânge niciodată, patriot înlocat, fără a-și etala meritele și a bate monedă din truda sa cu care se simțea dator în ogorul neamului Victor Branisce rămâne nu numai în amintirea noastră ci și în rândul vrednicilor gazetari ardeleni o figură reprezentativă.

Drept omagiu memoriei lui aducem recunoștința noastră pentru sacrificiile făcute pe altarul neamului, pentru al căru viitor mai înseninat ne simțim obligați a purta condeul.

Convocare

Membrii fondatori și ajutători a Asociației „Casa de adăpost Poiana Brașov”, sunt rugați a lua parte la Adunarea Generală, care va avea loc **Luni, 3 Aprilie 1944 orele 18** în localul „Casina Română” Brașov, Piața Libertății Nr. 27, cu următoarea:

ORDINE DE ZI

1. Raportul anual de activitate
2. Raportul casierului
3. Bilanțul și contul de Profit și Pierdere
4. Inventariul
5. Raportul cenzorilor
6. Proiectul de activitate pe anul 1944
7. Diverse.

În caz că nu se va întruni numărul de membri cerut de statute, Adunarea Generală se va ține, cu orice număr de membri, în aceeași zi, același loc, la orele 19, având aceeași ordine de zi.

Comitetul.

cine știe ce rău. Ziua nu se arată dar după ce a înserat, le și auzi, până după miezul nopții... Ia...!

Alară, zumzet îndepărtat coboară dintre stele: vuum-vuum, vuum-vuum.

— Din partea lor putem să ne mai și culcăm, — zice maiorul, căscând. Numai artileria să nu înceapă.

Cei doi maiori se lungesc îmbrăcați pe scândurile lor.

Noi pe pământ, punând foile de cort cearșal și deasupra mantalele. Crăciunescu al meu a intrat sub un priciu, Radu sub altul.

Nu mai e loc nici pentru un șoa-rece. La centrala telefonică, Tânțaru se uită la clape.

Opații licare prin aerul ce se tot învârtoșează. Ca să încăpem comod, dormim pe coaste. Adjutantul dela 95 îmi pufăie în ceafă. Crăciunescu, de sub priciul lui, îmi pufăie în față. O căldură umedă străbate pe sub camașa transpirată.

Și în toropeala de om slârșit, cu acel „fie ce-o li!” în tine, ochii se închid peste gânduri, peste inimă, peste trup chinuit. Nu-ți mai pasă nici de avioane, nici de tunuri. Ideea morții însăși, care înainte îți accelera pulsul, acum începe să devină ceva „normal”. În câteva zile o să ne „acimizăm” de-a binelea.

Altceva, mult mai important, te indispune.

Sunt vorbele de-adeineuri ale adjutantului dela 95:

— ...și n'avem păduchi mulți!

Corector

caută „GAZETA TRANSILVANIEI”. Condițiuni: cel puțin bacalaureat și să cunoască perfect ortografia stabilită de „Academia Română”. Doritorii pot afla restul condițiilor la redacție, B-dul Regele Ferdinand nr. 12.

Concertul Academiei Comerciale

Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj-Brașov organizează Joi, 30 Martie, la ora 8,30 seara, în sala „Reduta”, un *Festival Muzical* cu următorul program:

1. *Kreutzer*: E ziua Domnului.
2. *Palstrina*: Pre tine te laudăm. (Cor mixt).
3. *Mozart*: Quartetul nr. 2 în mi bemol major (executat de d-nii prof. I. Ol. Stefanovici-Svensk, Fr. Sliacian st. a. I, Corneliu C. Lașin, st. a. IV și d-șoara Viola Varceka st. a. I).
4. *Haydn*: Trio (executat de d-nii Fr. Sliacian, C. Lașin și d-șoara Viola Varceka).
5. *P. Gherman*: Imn (Cor mixt).
6. *Al. I. Zirra*: Cântec, — Poezie de Ecet. Pitiș (Cor de fete).
7. *Tib. Brediceanu*: a) Pe sub flori mă legănai, b) Vai, bădiță, dragi ne-avem (d-șoara Itimia Muscă, voce; d-șoara Lia Tețu: pian).
8. *Hermann Kile*: a) Subt teiul (d-șoara Ștefania Rusu: voce; d-șoara Lia Tețu: pian) b) Noapte (d-șoara Augusta Spaniol: voce; d-șoara Lia Tețu: pian).
9. a) *J. Raff*: Cavatine, Titu L. Gherghel (vioară). b. *Fr. Drađla*: Sere-nadă, Viola Varceka (pian).
10. *A. Bena*: La fântână
11. *G. Dima*: Cucuruz cu frunza'n sus.
12. *G. Dima*: Hora Severinului, (Cor mixt).

Organizarea și conducerea corurilor: prof. Ion Gherghel.

Prețurile: Loja I (4 pers.): lei 800. Loja II (2 pers.): lei 300. Fotoliul d-șoara: lei 300. Fotoliu I lei 250. Fotoliu II lei 200. Stal I: lei 150. Stal II: lei 100. Elevi și elevi lei 75.

Bilete la Secretariatul Academiei Comerciale.

PAGINA MUNCITORULUI

murcă și lumină

In pridvorul țării

de T. M. Welther

Din mulțimea formelor sociale care se perindă astăzi prin omenire și a căror potrivnicie a stărnit cea mai cumplită încrâncenare de abilități diplomatice și de sânge ostășesc, din vuietul atâtor îndemnuri străine care ne asaltează urechile și inima, ne-am străduit și noi, ca ființe cu judecată ce suntem, să limpezim și să apropiem ceea ce ni se potrivește, să ne întărim puterile vieții cu semnul nou al vremilor pe care le trăim.

Și pe măsură ce treceau anii, gândul nostru se îndrepta când într-o parte, când într-alta, căutând, printre noile înțelesuri ale lumii, pe acelea care ni s'ar fi potrivit deplin.

Și deseori ni s'a întâmplat să credem în vreo părelnicie, îndemnându-ne inima către o arătare sau alta, după slăbiciunile și după pripeala noastră.

Așa ne depănarăm noi anii premergători războiului de-acum: căutând, căutând mereu.

Și în arșița căutărilor acestora s'a întâmplat să uităm cu totul de propria noastră ființă, de adevărul cel mare pe care-l purtăm din leagăn și de dincolo de leagăn, din negura începătoriei.

Așa se întâmplă omului care caută prea mult: pe sine însuși se uită.

Așa ne uitaram noi.

Și a trebuit să ne innăsprească vremile, să scânteie focurile la fruntarii, să ne impresoare vrăjmasia din toate laturile țării, să ne semănăm sângele pe hotarul frântelor dreptăți; a trebuit să auzim strășnetul sfințelor oase ale străbunilor și să simțim aproape degetul dojenitor al lui Dumnezeu, pentru a ne aminti de noi înșine, de adevărul cel mare pe care-l purtăm din leagăn și de dincolo de leagăn, din negura începătoriei.

Din minunea durerilor care ne innegurează inima și ne innăbușe suflarea, din apăsarea grea a nevolilor de-acum, adevărul, cel pe care atâta amar de vreme îl căutam într'afară, s'a trezit dintr'odată, izbăvitor și alb, în adâncul inimilor noastre. El e curat și mândru ca geana dimineților, înalt și povestitor ca vuietul gorunului, cuprinzător și rodnic cât toate plaiurile țării.

Timpul liber al muncitorului

de Vasile V. Sassu
culeg. tipograf

Aud neîncetat în jurul meu supunându-se cu multă seriozitate: n'am timp domnule! N'am timp! Aș face cutare sau cutare lucru de folos dar n'am timp de loc! Toată lumea se plânge de lipsa de timp și când ieși seara prin Brașov, dacă te grăbești să ajungi undeva la ora fixată, nici vorbă să mai încapi de plimbăreți. Se spune în această împrejurare, că au ieșit pe „corso“ și astlel unii merg în sus, alții în jos, iar cei care n'au timp să se plimbe ca niște turbați pe trotuarele înșesate, stau cu mâinile innănușate la spate și cască gura prin vitrine.

Nu zice nimeni că după ce ieși de la serviciul tău, să nu te plimbi atât cât ar avea nevoie plămâni să se aerisească, dar ca să te plimbi fără nicio țintă ca un zănatec și mai ales, cum spun unii că umblă să-și facă poftă de mâncare, e o adevărată rușine. Va să zică nu ai poftă de mâncare, iar alții, săracii, ar mânca bucuros și nu au ce, căci după scumpetea de azi, nu mai e nevoie să-ți faci poftă de mâncare cu umblete peste cele ale serviciului. Ridiculă și tragică situație!

Ceea ce mă întristează, e faptul că am văzut printre plimbăreții aceia înghesuiți și mulți muncitori. Frate drag, care ostenești ca și mine în vreo uzină sau

atelier de orice fel o fi el, timpul liber al nostru, al muncitorilor, e foarte scump. El trebuie întrebuințat tot atât de judicios ca și banii primiți în schimbul muncii tale cinstite. Nu te supăra că te dojenesc aci pe marginea foii noastre, că nu mă fac mai deștept decât tine, dar îți spun și eu sincer ceea ce gândesc și numai spre binele nostru. O mică plimbare în timpul liber nu zic că strică, în aer curat, dacă nu te-ai plimbat destul în timpul serviciului pe care îl ai, dar mai poți face și alte lucruri prețioase în acel timp.

Poți de pildă, să citești o carte folositoare vieții familiei, sufletului tău, sau chiar pentru completarea și specializarea meseriei tale. Ce mult face să știi și tu să susții o discuție inteligentă bazată pe dovezi culese din cărțile cele bune și din experiența culeasă de o minte luminată, cred că s'au convins mulți dintre cei care au avut ocazia să se afle în societăți de adevărați intelectuali. În timpul liber mai poți citi un ziar din care să ieși cunoștința de unele lucruri care agită azi sufletul neamului nostru, să nu treci ca un ignorant peste sbuciumul țării tale, văzându-ți numai de interesele tale egoiste. Vorba aceea: „țara arde și baba se piaptână“. Făcând astfel și luând parte la conferin-

tele care se țin pentru noi de către organizațiile respective, citind cu atenție „Pagina muncitorului“ atât de folositoare pentru noi, vom fi mai înțelegători la durerile patriei care trebuie să fie și ale noastre. Nu vedeți cât sbucium și cât interes se dă astăzi pe bună dreptate muncitorului și câtă energie se consumă din partea voitorilor de bine? Răspundeți fraților cu toată dragostea și cuminenția de care vă știu capabili!

În timpul liber apoi mai și odihnește-te! Tara are nevoie de meseriași sănătoși. Familia pe care ți-o vei crea, dacă încă nu ți-ai creat-o prin căsătorie, va avea nevoie de un cap și un trup sănătos. La care vă place sportul de orice fel, exercitați-vă în timpul liber. Nu e nevoie ca cineva să devie campion, spre a fi sănătos și a avea o dezvoltare fizică armonică. Deci nu vă descurajați când spun unii: „Eh! nu fac niciun exercițiu, că și așa nu ajung campion“. Socoteala lor e greșită. Sportul nu se practică spre a scoate campioni, ci spre a da posibilitate corpului să-și pună în mișcare toate mădulele sale.

Vedeți, deci, în câteva cuvinte, câte lucruri bune poți să faci în timpul liber și mai sunt încă multe, pe care le știi și tu frate, numai să vrei să le faci...

E investimant în cămașă de in și un șerpar voinicesc îl cuprinde mijlocul. Și graiul îi e înmiresmat și greu, ca o litanie duhovnicească.

Este țărănul

Durerile ne-au adus din nou la pridvorul căsuței lui din lut

și brad, așa cum teama aduce acasă pe copiii hoinari.

Ne-am amintit cu toții că buzduganul puterilor noastre atârână'n grinda casei lui. Și că niciun indemn dintr'afară nu este în stare să ne dea ceva asemănător. Că puterea noastră este

țărănul și că mântuirea, cea care așteaptă la capătul durerilor de-acum, scapără în zîmții străvechului său buzdugan.

În pridvorul liniștit și cuprinzător de vedere largă, nu s'au oțilit florile nădejdi.

Acolo e puterea și adevărul nostru.

SFINȚENIA MUNCII

Gh. Coșbuc

Odată, un preot tânăr, care avea o mamă săracă, văduvă cu șapte copii, simțind în el chemarea de a se face sfânt, și-a lăsat mama și frații și s'a dus în pustie. Singur acolo, se hrănea numai cu puținele rădăcini de buruleni ce le găsea și trăia într'o peșteră. Toată ziua se închina și citea psaltirea și cărțile sfințe. Avea gândul numai la Dumnezeu și era străin cu totul de toate cele lumești.

Și-așa un an, doi, șapte, încăt slăbise de era numai plele și oase.

Și iacă, după vreme îndelungată, Dumnezeu l'a arătat într'o noapte aievea, și l'a stat înaintea. A căzut sfântul în ge-

nunchi și s'a rugat lui Dumnezeu, să l' dea un semn și să-l spuie dacă jertfa sa e bine primită. Iar Dumnezeu nu l'a răspuns. Atunci a întrebat sfântul dacă este un om și mai vrednic ca să ajungă în ralu, să meargă la el și să-l urmeze pildele și învățătura. A răspuns Dumnezeu atunci:

— Este unul. Du-te și caută-l. E cismarul Simlon din Ierusalim.

A plecat sfântul din pustie, ca să caute pe Simlon cismarul. A ajuns în Ierusalim și a întrebat de Simlon. Îl cunoșteau toți, până și copiii! Deci l-au îndreptat oamenii la Simlon, în marginea orașului. A intrat

sfântul în casă, dar nu putea de mirare, că vedea în casă copil mic și o femeie. În mijlocul odăiței mic, vreo patru calfe coseau cisme și cântau, iar stăpânul lor între ei, cânta și el, dar nu cântece bisericesti.

— Eu caut pe cismarul Simlon, zise sfântul zăpăcit către ei casel, care se opriseră mirați și se uitau la străinul cel slab și bărbos.

— Eu sunt, răspuse cismarul, un om în puterea vârstei, frumos, voinic, vesel, și apropiindu-se de călugăr îl sărută mâna și-l pofti să șadă.

— Eu credeam că ești călugăr, zise sfântul, și am venit să te văd și să urmez pilda vieții tale.

— Nu sunt călugăr, răspuse cismarul. Uste am nevastă și șase copii, și muncesc pentru

el, să-l cresc și să-l fac oameni de omenie.

— Te închin tu mult? întreba călugărul.

— Dumnițele și sărbătorile, zise Simlon. Acestea sunt zilele Domnului și mă închin cu smerenie, ca tot creștinul. Celelalte zile ni le-a lăsat Dumnezeu pentru muncă, iar eu am pentru cine muncă.

— Dar poate te închin mult noaptea, zise călugărul tot mai mirat. Simlon cismarul a început să rădă.

— Noaptea? Bine, omule, noaptea dorm, căci sunt obosit, și Dumnezeu de aceea a lăsat să fie noapte.

— Atunci ce faci tu, ca să fi plăcut lui Dumnezeu, dacă nu te închin?

— Eu nu știu, răspuse Simlon, dacă sunt plăcut ori nu,

Universitatea liberă
muncitorească

Conferința d-lui prof.
GH. DRAGOȘ

„Organizarea națională a statului“.

Sezătoarea secției M. L.-
Hess

Vorbind, în cadrul universității muncitorești „Astra - Muncă și Lumină“, despre „Organizarea națională a statului“ d-l prof. Gh. Dragoș, dela Academia Comercială din Cluj în Brașov, a înfățișat, numerosului auditoriu muncitoresc, temerile statului național. Statul nu este doar o formă de viață organizată în obște, spune în esență conferențiarul, ci este singura posibilitate de existență a oamenilor. Înafară de stat nu există decât Dumnezeu, de-așupra, și animațitatea, dedesubt. Cât despre statul românesc, el este crescut din cea mai înfimă vicleșerie a sufletului nostru naștunea. Din fireasca dragoste pentru pământul și pentru neamul său, Românul și-a zldit un stat care răspunde întregului său complex sufletesc. Pământ și Neam, acestea sunt coordonatele statului național român.

După conferința d-lui prof. Dragoș, pe care publicul muncitoresc a ascultat-o cu încordată luare aminte, a urmat frumosul program artistic al lucrătoarelor fabricii de bomboane „Hess“. Subt conducerea d-lui prof. Oancea, corul lucrătoarelor a executat un frumos repertoriu de cântece românești: Imnul Regal, Hai la vale, Coasta și Trăscă Româna Mare.

D-șoara Cimpolu Aneta de clamă, cu multă vervă, poezia „Isplă“ de G. Coșbuc. Cvintetul d-șoarelor: Ștef Maria, Cheteleș Rozalia, Cucu Lenuta, Arghisanu Dolchița și Arsu Virginia, a fost executat cu multă înfimă, cântecul „Dolna din Ardeal“.

D-șoara Cheteleș Rozalia de clamă două aplaudate poezii: „După Mure“, de G. Coșbuc și „Scrisoare din spital“ de I. Ilieșu.

Un foarte izbit balet a fost prezentat de grupul: Emilia Crăciun, Ana Cimpolu, Virginia Arsu și Aurelia Perde. Duetul fără acompaniament al d-șoarelor Emilia Crăciun și Aneta Cimpolu, a cucerit prin pitorescul și simplitatea lui.

Continuare în pag. 5-a col. 1

înaintea lui Dumnezeu, și nici nu știu ce-aș face ca să-l fiu plăcut.

Muncesc pentru băteii mei și din puținul ce-mi prisosește, ajut pe săraci; nu iau numele lui Dumnezeu în deșert și ascult de legile țării; laud pe Dumnezeu că mi-a dat putere să pot trăi pentru alții și mă bucur de viața ce mi-a dat-o Cel de sus.

Cinstesc pe toți oamenii vrednici și cu frica Domnului, ca să fiu și eu cinstit de ei; am milă de nenorocții, nu aspresc pe cei mai slabi decât mine și iubesc pe aproapele meu. Atâta știu, atâta fac.

Citiți și răspândiți
Pagina Muncitorului

Aurel Chirescu:

Stinsa oglindire

de Aurel Marin

Continuarea din pagina 2-a

O notă caracteristică este și aceea a suavității; de aci cea populare cu ingeri care, interesantă ca manifestare a epocii sau a unui cnaclu, nu pare a fi decât adoptată. Adieri de ingeri (Imprimăvărare), roiul de ingeri (Efluvii), trist inger peste slove ninge (Magi triști), printre ingeri (Căntecele singurătății, II), voi, ingerii mei dragi, (idem, XII).

Se pare că în acest univers potolit, de seninătăți neturburate, familiaritatea cu ingerii este exagerată. Câte frumuseți totuși se pot ascunde și în asemenea ocazii vom afla din bucata de antologie *Magi triști* din care cităm strofa întâia:

*Călăuziți de clobul șters
Al vechei stele, năzuim
Spre care piscuri să suim
Indureratul nostru vers?*

Ciclul *Fântâna lui Narcis* reeditează povestea îndrăgostitului de propriul chip.

Poezia *Singur* este una din cele mai frumoase poezii de singurătate ce s-au scris în literatura noastră.

Și aici, dorința autorului de a se găsi sub tonurile moi ale naturii:

Cearcănul seilor mi-e drag

Cu obosite pălpări...

O singură excepție: *Frumoasa dimineată*, de limpezime coșbuciană. Exersându-se odată cu Radu Gyr, în *Doine*, D-l Aurel Chirescu reușește versuri remarcabile în ritmul poeziilor populare:

*Dărui-m'aș și n'am cui
Dărui-m'aș dorului
Și însingurării lui, etc...*

Volumul se încheie cu ciclul *Căntecele Singurătății*.

De remarcat aceeași mare artă a formei, aceeași melodie turburătoare și același ton molcom.

Chiar când autorul vrea să fie vehement, nu poate decât să fie grațios, curtenitor:

*Hei, drumeț fără hodină,
Bunule și tu te oprește!
Mireasa lumii ne pregătește
Ultima cină.*

Atmosfera este întunecată:

Ușor, ușor, s'a lăsat seara.

Tăcerea va ieși *Din negre unghere*. Stelele sunt, la rândul-le, plâpânde... Intruchiparea poetului (sau visul lui?) nu e decât un rol întristat cu obraz de veștedă stea.

Alături de un bătrân pom, autorul nu aude svâcnind seva prin firele tinere ci un *surd tumult* simțindu-și

*mai oarbă fruntea, în zenit
Decât sârmana rădăcină oarbă.*

O revenire:

*Ci, fără știre, cerul
Iși înflori grădina.
Ca un torent, lumina
Iși revarsă misterul...*

Totuși, mai departe:

*Tristețea, însă, trece
Pe lângă raiu-i, oarbă
Stă dincolo s'o soarbă
Știuta noapte rece.*

Din aceste exemple, și din altele ce s'ar putea arăta, se desprinde clar un poet pe deplin conturat, cu un univers liric pastoral, un romantic evoluat dela care se pot aștepta multe surprize.

Restrâns, s'ar părea pentru unii, acest univers cuprinde însă atâtea note înalte încât justifică laudele noastre.

Cu *Stinsa oglindire* versul d-lui Aurel Chirescu se definește din ce în ce mai clar și mai sigur.

Cerere Inregistrată la Nr. 3970/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Nichita Vasile, refugiat din comuna Nadăș, jud. Cluj, domiciliat în comuna Timișul de Sus, Cantonal 117 C. F. R. Jud. Brașov, vă rog să binevoști a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naștere, fiind născut în comuna Nadăș, jud. Cluj, la data de 1 Iulie 1908, de religie ortodoxă, din părinții Nichita Dumitru și Maria Nichita născ. Nuț, de religie ortodoxă, căsătorii legitime.

Propun martori pe: Bogos Dumitru, din Brașov, Str. Negru Vodă Nr. 58 și Ghiran Ana, Brașov, Str. Măcelarilor Nr. 7,

Cu stimă
Nichita Vasile

Nr. 3970
20 Martie 1944.

Noi, Primul-Procuror al Tribunalului Brașov,

În conformitate cu dispozițiunile art. III. din Decretul Lege Nr. 4062/1940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaților, din 14 Decembrie 1940, invităm autoritățile și persoanele care dețin extrasul sau alte acte ori înscrisuri referitoare la actul al cărui reconstituire se cere prin petițiunea de mai sus, să le depună de urgență la acest Parchet.

Prim-Procuror
A. Plința

Secretar
A. Vâlceanu

Universitatea liberă muncitorească

Frumosul program al lucrătoarelor fabricii de bomboane „Hess” s'a încheiat cu un mănunchiu de frumoase jocuri românești.

Pentru rodnicia lor osteneală, susținătoarele programului au primit pe lângă numeroasele aplauze ale sălii și un dulce și bine meritat dar din partea întreprinderii.

INVITARE

În conformitate cu art. 20 din statute, domnii membri ai Societății Române de vânatoare din Brașov sunt rugați a lua parte la Adunarea Generală a societății, care se va ține sâmbătă, 1 Aprilie 1944 ora 7 seara în localul Casinei Române din Brașov, Piața Libertății No. 27, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

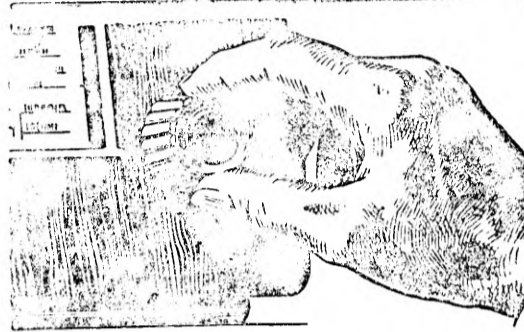
1. Raportul Consiliului de administrație pe anul expirat.
 2. Raportul Casierului.
 3. Descărcarea Consiliului de administrație și a censorilor pe anul expirat.
 4. Aprobarea bugetului propus de consiliu.
 5. Fixarea cotizațiilor pe 1944/5.
 6. Ratificarea primirii membrilor de onoare ca activi ai societății.
 7. Ratificarea excluderilor din societate.
 8. Diverse.
- Brașov la 8 Martie 1944.
Consiliul de administrație

Tipografia „Astra” Brașov

caută

ucenici români

**TRACTOARE,
Valțuri Bühler pentru porumb
TRIOARE,
Site de mătase pentru mori,
ELECTROMOTORE,
FERĂSTRAIE pentru gatere, găsiți în
depozit la Casa Elvețiană de Import
EDUARD HÖHN S-sor
București IV, str. Lirei 4 — Tel. 2.39.74
Reg. Com. 6814/1932**

Căutarea adevărului

Căutăm oameni cari sunt în căutarea adevărului. Nici un om, nici o țară din lume nu se mai poate retrăși în epoca trecutului. Roata istoriei se învârtă neîntrerupt și pacea de mâine nu va însemna nicăieri și pentru nimeni o continuare nemijlocită a acelei existențe a cărei liniște fusese distrusă de război.

În istoria universală, niciodată nu s'au dat lupte pentru un scop atât de mare! În bătălia aceasta gigantică se decide soarta fiecărui individ, indiferent de ce parte a baricadei se găsește și indiferent cărui stat îi aparține.

Un dor aprig de lumină străbate lumea, iar eterul răsună de clamoarea opiniilor, după cum câmpiile de luptă răsună de tunetul armelor. Încotro mergem? Pentru ce trebuie să ne luptăm? Care va fi aspectul viitorului ce va urma după încheierea aceasta sângeroasă? Intorcând butonul aparatului d-voastră de radio spre a asculta glasul Germaniei, țineți în mână cheia înțelegerii.

Germania este glasul viitorului. Noi ne luptăm pentru cei mai mici și mai săraci dintre noi. Ne luptăm pentru parola: inticetate pentru cei mai vrednici, indiferent că s'a născut sărac sau bogat. Luptăm pentru ideea desvoltării libere, a posesiunii libere și pentru ideea inițiativei particulare. Combatem

pentru păstrarea și progresul civilizației noastre europene comune, care va fi sortită pieirii, dacă toți aceia, care ne luptăm pentru viitorul Europei, nu vom ridica o barieră de oțel în contra năvălirii venită dinspre răsărit.

Radio-ul german nu vă aduce numai bucurie, veselie și umor în casă, — lucruri pe care le-avem încă îndeajuns, — el recurge la independență de gândire, vrând să trezească un sentiment viu pentru zămislirea unei familii unite, libere și înfloritoare a popoarelor europene, care, ca tot ceea ce se naște, va trebui să se nască prin luptă, durere și lacrimi.

Ascultați zilnic emisiunile germane în limba română:

(Postul Dunărea 325,4 m = 922 Kilocicli)

LUNI 22¹⁵ — 23⁰⁰

Inceput vesel de săptămână
30 minute

de ritm și distracție

MARTI 22¹⁵ — 23⁰⁰

Oglinda alpiilor
revista actualităților politice, culturale, economice și științifice

MIERCURI 22¹⁵ — 23⁰⁰

Cronica europeană

JOI 22¹⁵ — 23⁰⁰

Oglinda alpiilor
(ca Marțea)

VINERI 22¹⁵ — 23⁰⁰

Vocea Reichului

SAMBATA 22¹⁵ — 23⁰⁰

Program variat

DUMINECA 22¹⁵ — 23⁰⁰

Mica noastră serbare de Duminică

Posturile Dunărea (325,4 m = 922

Kilocicli) și Alpi (338,6 m = 886

Kilocicli) emit în fiecare seară

„puntea sonoră” între orele 00¹⁵-1⁰⁰.

Primăria comunei Cernatu
Județul Brașov

Nr. 2489/1943

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 11 Aprilie 1944 orele 10 a. m., se va ține în localul primăriei din comuna Cernatu, județul Brașov, o licitație publică cu oferte închise și sigilate, pentru vânzarea materialului lemnos din pădurea proprietatea comunei Cernatu—Gârșin—Cracul Mic” Seria I-a parchetul 1943/1944 în cantitate de 2.784 (două mii șapte sute optzeci și patru) metri cubi, format din 926 fire brad în picioare, în pădure.

Vânzarea se va face în bloc cu prețul de strigare de lei 2.826.204 adică două milioane opt sute douăzeci și șase mii două sute patru lei, conform estimății Ocolului Silvic Săcele.

Licitația se va ține cu respectarea prevederilor art. 88—110 din L. C. P.

Garanția provizorie de 5% se va depune în numerar sau efecte garantate de Stat, socotită la prețul oferit.

În caz de nereușită se va ține o nouă licitație în același loc și la aceleași ore, în ziua de 26 Aprilie 1944.

Dosarul conținând toate piesele, împreună cu condițiunile se poate vedea în fiecare zi de lucru în orele oficiale, la Primăria comunei Cernatu și la Ocolul Silvic Săcele-8atulung.

Cernatu, la 18 Martie 1944.

Primar,

Notar,

Dr. Ioan G. V. Gologan Aurel I. Dancu

Citiți și răspândiți

„Gazeta Transilvaniei”

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Intreprinderile Emil Costinescu	
S. A. București	3000
D-na Leontina Dr. I. Bunea,	
București	2000
Prof. Dr. Marius Sturza,	
Sibiu	1000
Gheorghe Zaciuc, casier	
B. N. R. Beiuș	500
Andrei Dragotă, inv. pens.	
Copăcel	500

*

Incetarea emisiunilor de radio, nu e un semnal de prealarmare

Se aduce la cunoștință publică: în conformitate cu ordinul Nr. 4316/1944 al Comandamentului Apărării Pasive, încetarea emisiunilor de radio nu va mai fi considerată ca un semnal de prealarmare și ca atare nu se vor mai obliga sălile de spectacole, adunări, restaurante etc. a evacua publicul.

Această încetare de emisiune nu va mai da loc, de acum înainte, la nicio măsură de natură publică.

*

Societatea Vulturul Carpaților Brașov

Convocare

Membrii Societății sunt convocați în Adunarea generală extraordinară pe 2 Aprilie 1944 la orele 11 a. m. în localul d-lui Constantin (Bărcu) Str. Pe Tocile No. 50.

ORDINE DE ZI:

Diferite rapoarte,
Alegerea noului comitet,
Diverse.

N. Munteanu N. G. Ardeleanu
președinte secretar.

*

CONVOCARE

D-nii membri ai Asociației foștilor luptători din Garda Națională Română din Ardeal și Banat din anii 1918-19, filiala Brașov sunt rugați a lua parte la adunarea generală ordinară ce va avea loc în ziua de 9 Aprilie 1944 ora 11 la „Sfat”, în conformitate cu art. 13 din statute.

Brașov, la 18 Martie 1944.
Președinte: Secretar:
ss. Al. Suru ss. Ioan Rogozea

*

Comunicat militar

Se aduce la cunoștința ofițerilor, subofițerilor și trupeii din activitate, complete, rezervă și miliție care locuiesc în raza municipiului Brașov, și care au asupra lor ordine de chemare galbene și roșii, că urmează să se prezinte de urgență la circumscripțiile de poliție în raza căroră locuiesc, pentru verificarea situației militare.

În acest scop se vor prezenta cu toate actele ce posedă referitoare la situația militară.

Cei care nu se vor conforma prezentului comunicat vor suferi rigorile dispozițiilor în vigoare.

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra” Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta ?

Cronica Războiului

Ceas de răspânte

Azi, ca și în alte momente de grea restriște, mult încercatul Neam Românesc se află într-un ceas de răspânte. Mângâierea ne-o găsim în țărâa sufletului nostru, dar neprețuit pus de ursitoare în leagănele acestui popor dela Napoca și Sarmisegetuza. Cu bărbăție și încredere în noi ridicăm sus stindardul tricolor al Națiunii, al Țării, al Armatei noastre. Al Armatei, care în clipe de primejdie este Națiunea și este Țara, îmbrăcate în platoșa ostașului.

Ne-a rămas intactă țăria sufletului; deci ne-au rămas și puterea brațului, și dreapta judecată. Avem încă totul pentru a înfrunta primejdia și a ne apăra avutul cel mai scump: libertatea.

Românul se naște și moare de omenie. În rândurile noastre trăiește vitejia Dacilor și caracterul Romanilor. Ochim primejdia, o privim în față și o întâmpinăm cu sânge rece. Cu sânge rece, dar cu brațul încorda în apărare. Astfel am scris istoria războaielor noastre și astfel o vom scrie. Nouă ne trebuie astăzi liniște și înțelegere înăuntru pentru a ne menține respectul celor dinafară.

Frontul diplomatic

Finlanda n'a acceptat

să ia în considerație condițiile de pace ale Sovietelor, socotind că nu are posibilitatea deplină de a discuta detaliat punctele acelor propuneri.

Deși se anunță că d-l *Hansson*, primul ministru al Finlandei, ar fi avut o întrevedere cu d-na *Kolontaï*, ambasadoarea rusă dela Stockholm, ulterior notei de refuz a Finlandei, se constată totuși atitudinea neschimbată a țării nordice.

Ziarele țin să menționeze rolul de mediator al Suediei, scoțând în evidență eforturile anglo-americane de a convinge Finlanda asupra utilității ieșirii din război. Dacă se ține seamă de faptul că Finlanda reprezintă sprijinul flancului stâng al apărării germane, e lesne de înțeles această insistență anglo-americană. Totuși, așa cum se prezintă lucrurile în momentul de față, s'ar putea spune că negocierile sovieto-finlandeze au intrat într'un punct mort.

Politica externă aliată

a dat loc la vii critici în presa și cercurile parlamentare engleze și americane. Criticele au fost cât se poate de aspre și au dat loc la declarațiuni atât

din partea d-lui *Cordell Hull*, ministrul de externe al Statelor Unite, cât și din partea d-lui *Winston Churchill*, primul ministru al Marii Britanii.

Prin aceste campanii se tindea să se dovedească celor două guverne aliate că, anchilozându-și pozițiile pe tema punctelor stabilite prin Charta Atlanticului, se lasă depășite de diplomația sovietică în domeniul din cele mai demne de atențiune.

Propriu zis campania a început îndată după recunoașterea guvernului italian al lui *Badoglio* de către Uniunea Sovietică. Cu acest prilej s'a repropus conducerea afacerilor interne a Statelor Unite că, în loc să încurajeze comitetul francez din Alger, înțelege să colaboreze cu orice altă formațiune politică franceză iar guvernului britanic i s'a atras atențiunea, că între punctele stabilite pe apele Atlanticului și conversațiile dela Teheran, stabilite pe temeiul realităților practice, este o mare diferență. Din numeroasele comentarii de presă s'a putut trage concluzia, că

O nouă întrevedere Roosevelt-Churchill

sau chiar una Roosevelt-Churchill-Stalin va trebui să aibă loc în scurt timp, pentru a câștiga o serie de lămuriri, din care să se ajungă la un nou ritm al diplomației engleze și americane, care nu vrea să ramână în urma celei sovietice.

În relațiile anglo-turcești

n'a intervenit nimic nou și esențial. Răceala dintre cele două guverne dela Londra și Ankara, se menține. S'ar părea numai că atitudinea Londrei produce oarecare neliniște în Turcia. Această senzație de neliniște s'ar fi făcut mai pronunțată atunci când s'au cunoscut unele păreri engleze, care nu mai acordă Turciei importanța dată cu câțva timp înainte. Unele concesiuni de mică importanță politică din partea Turcilor n'au o semnificație prea adâncă, așa cum este cazul schimbării ambasadorului turc dela Londra și versiunea despre schimbarea șefului de stat major turc. Se exprimă totuși din cercuri engleze părerea că n'ar fi exclusă o reluare a negocierilor cu Turcia.

EU CRED!

Continuarea din pagina 1-a

nu vom bea și noi din paharul care ni se întinde, atunci când alții l-au băut până'n fund, într'o noapte de desfrâu ne vom pierde toată averea la cărți, fără să știm măcar prețui ce am pierdut.

*

Eu, iată, fără să știu ce-au discutat conducătorii de neamuri la conferențele lor, fără să le suspectez sinceritatea declarațiilor, fără a-cele concluzii finaliste trase din mișcarea fronturilor și fără să fiu la curent, cum sunt mulți, cu intențiile politice și strategice ale guvernelor și Statelor Majore din Univers, eu cred în victoria noastră.

Cred, cu țărie, chiar dacă aș vedea cu ochii coborînd, într'o zi, pe valea Timișului, agresive tancuri străine.

Voiu crede până'n ultima clipă, iar de-o fi să cad — amănunt fără importanță, când alăția au căzut

pentru dreptate — copilul meu va duce lupta mai departe, mai departe, toți morții pentru o credință formând, în lupta ce va continua, nesfârșite batalioane de asalt.

Credința în izbânda finală nu mi-o sprijin decât pe ce am moștenit dela părinți și pe toată involburata istorie a țării mele.

De aceea, veștile rele nu mă sperie, iar cele bune nu mă fac să sburd.

Eu cred în viitorul acestei Români și mi-ajunge atât.

În orice caz, mai bine așa, decât bocitoare la zidurile Ierusalimului. Cine vrea să se tânguiască, n'are decât. Doar un lucru îl rugăm: să se închidă în casă și s'o facă de unul singur. În reduta de apărare a țării, plângăreții n'au ce căuta.

Cine bocește, să iasă dintre noi! Să iasă dintre noi și cine tremură!

Cine nu crede, să nu ne încurce! Noi credem!

de Mardare Mateescu

Acordul economic dintre Canada și Soviete

a stârnit un oarecare interes, mai ales în presa anglo-americană și cea neutră. Prin acest acord Canada se obligă să livreze Rusiei armament, pornind dela principiile legii de împrumut și închiriere.

Reținând mai puțin latura economică a acestui tratat, presa remarcă imixtiunea Rusiei în domeniile engleze și legăturile directe pe care le angajează cu acestea, chiar când ele se află pe continentul american.

Regele Petru ar fi decis

să trateze cu Tito. Cel puțin acest lucru îl afirmă gazeta engleză „Daily Express”, căreia Regele Petru i-a acordat un interview. Regele a atras atenția asupra faptului că nu știe ce se întâmplă în fosta Jugoslavie. El a declarat deschis că nu s'a hotărât încă ce să facă și a desmințit știrile după care căsătoria sa ar însemna că nu intenționează să se mai întoarcă în patrie.

Regele a caracterizat căsătoria sa ca pe o întărire a poziției care îi dă și mai mare răspundere.

D-l Churchill, primul ministru al Marii Britanii

a ținut la radio Londra în ziua de 26 c. un discurs adresat poporului englez. La începutul discursului d-sa a declarat că aliații au de făcut „un marș lung și teribil”. Ocupându-se de lupta din Europa și Asia Orientală premierul britanic a precizat în discursul său că în această privință este un acord perfect. „Se poate constata că frații americani — a subliniat d-l Churchill — vor lupta până la capăt, desfășurându-și până la maximum toate forțele. În partea ultimă a discursului au fost respinse criticile îndreptate împotriva guvernului și a subliniat că „ceasul celor mai mari operațiuni se apropie din ce în ce”.

Mersul războiului

După cum se comunică din Berlin, orașele *Bălți* și *Proscurov* au fost evacuate. La *Tarnopol* se dau lupte inverșuate, de asemenea și în sectorul *Vitebsk*. La capul de pod *Nicolaev* toate strădaniile sovietice au rămas zadarnice.

În *Italia* luptele se dau tot în sectorul *Cassino*. Activitatea aviației celor două tabere aflate în luptă a fost dintre cele mai mari. Numeroase regiuni din *Germania* au fost bombardate. Londra a avut de suferit de pe urma bombardamentelor aviației germane.

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A S O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
Tl. 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200